

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית
אגף א' לפיתוח פדגוגי
הפיקוח על תכניות לימודים ייחודיות

שם ביה"ס/המוסד: תיכון לאומנויות ירושלים

שם התכנית הייחודית: מוסיקת ג'אז

תחום הדעת: אומנויות

מספר יחידות הלימוד: 5

סמל מוסד: 140806

תוכן העניינים

עמוד	נושאים	פרק
2	תוכן העניינים	
3	הרקע לפיתוח התוכנית והתפיסה הרעיונית של התוכנית	פרק 1
3	1.1 בית הספר והמגמה	
4	1.2 הסיבות לכתיבת תוכנית ייחודית	
6	1.3 כותבי התוכנית.	
6	1.4 התלמיד וצרכיו.	
7	1.5 המורה ותפקידו.	
8	1.6 קשרי מגמה קהילה.	
8	1.7 התפיסה הרעיונית של התוכנית.	
9	1.8 מספר יחידות הלימוד בתוכנית.	
10	1.9 תוכנית הלימודים לפי שעות שבועיות	
11	מטרות התוכנית	פרק 2
12	מפרט התכנים	פרק 3
12	3.1 תולדות הג'אז	
24	3.2 א תורת המוסיקה: הקבצה א'	
32	3.2 ב תורת המוסיקה: הקבצה ב'	
42	דרכי הערכה מסכמות	פרק 4
43	נספח 1- עבודה בהיקף יח"ל	פרק 5
47	נספח 2- מקצועות הלימוד שאינם נכללים בבגרות	
47	2.1 שעורי אלתור	
48	2.2 סדנאות עיבוד	
48	2.3 הרכבי נגינה	
49	2.4 תולדות המוסיקה המערבית	
50	נספח 3 - מבנה בחנים ומבחנים בתולדות הג'אז	
60	נספח 4- דוגמאות לבחנים בתורת המוסיקה	
61	נספח 5 – מבחני קבלה למגמה, השמעות, פרויקטים מיוחדים, ציוד	

1.1. הרקע לפיתוח התוכנית והתפיסה הרעיונית של התוכנית

1.1 בית הספר והמגמה

בית הספר

בית הספר התיכון לאומנויות ע"ש צ'רלס א. סמית' ירושלים הוקם ב- 1984 וכיום מנהלת אותו הגב' ענת גור שהחליפה את מר דני בר גיורא. בית הספר מנוהל על ידי עמותה שלא למטרות רווח. הלימודים בבית הספר מתחילים בכיתה ז' אך ניתן להצטרף גם בכיתות ח'-ט' או י' בהתאם לדרישות של כל אחת ממגמות בית הספר. כיום בית הספר שוכן ליד גן הפעמון ומשרת אוכלוסיה מגוונת מאוד של תלמידים מתוך י-ם, מפרברי העיר ואף מכפרים ומושבים עד רדיוס של 50 ק"מ. המשותף לרוב התלמידים היא אהבת האומנויות והרצון לרכוש מיומנויות במקצועות שבית הספר מציע לתלמידים. חלק מהתלמידים אף מסיימים בהצטיינות את לימודיהם לאחר שרות צבאי פונים ללימודים אקדמיים בארץ או בחו"ל, תוך מימוש שאיפתם מימי התיכון. מגמות בית הספר: מגמת אומנות פלסטית, מגמת מחול, מגמת קולנוע, מגמת תיאטרון ומגמת מוסיקה בת זמננו (התמחות דרך לימודי ג'אז). בבית הספר לומדים כ- 560 תלמידים, מתוכם 90 תלמידי מגמת מוסיקה. צוות בית הספר מונה כ-120 מורים ולצידם מרכז לטיפול בתלמידים עם צרכים מיוחדים (כולל חינוך מיוחד). בית הספר מפעיל מספר תוכניות מיוחדות בתחום קשרי ביה"ס והקהילה כגון: פעילות קבועה של תלמידים בימי שלישי למען נזקקים (חניכה), עזרה לנכים, פעילות אומנותית בבתי אבות). בית הספר הפעיל תוכנית להשלמת לימודי תיכון עבור ניצולי שואה מבוגרים בהצלחה מרובה.

התיכון לאומנויות הינו בית ספר ייחודי. התלמידים מתקבלים לאחת המגמות כבר בכיתה ז' אך במהלך כיתות ז'- ח' מתנסים בלימוד אומנות, תיאטרון, קולנוע ובמוסיקה(תולדות קלאסי, ג'אז, בלוז רוק ומוסיקת עולם-אתנית). לימוד מקצועות האומנות בכיתות ז'-ח' מתקיים בחצאי כיתות וזה מאפשר העמקה וריכוז רב יותר.

צוות בית הספר מאמין שאמן זקוק לפתיחות כלפי כלל האומנויות כדי לקבל השראה ולהתפתח. כך נוצרה התפיסה של לימודי כל האומנויות בכיתות ז'-ח'.

בכל שכבה כ- 93 תלמידים בממוצע המחולקים ל- 3 כיתות אם של תלמידים מחמשת מגמות בית הספר. הכיתות המעורבות תורמות מאוד לאווירה האומנותית בבית ספר. ישנן יוזמות של תלמידים לשיתופי פעולה בין מגמות המוסיקה, האומנות הפלסטית, המחול והקולנוע כגון: כתיבת מוסיקה למחול או תלמידי אומנות עוזרים לתלמידי המגמות האחרות בתכנון תפאורה, תיעוד הופעות מגמת מוסיקה ולחילופין תלמידי מוסיקה מנגנים בערב הקרנות של מגמת קולנוע או בפתיחת תערוכות.

תלמידי בית הספר משתתפים באירועי אומנות מחוץ לכותלי בית הספר שם מתאפשר להם להראות, להשמיע ולהציג את הישגיהם. למשל: אירועים של משרד החינוך, נגינה בבית הנשיא, הופעות של המגמות בגן הבוטני בי-ם במסגרת פסטיבל ישראל ועוד.

המגמה:

מגמת מוסיקה הוקמה ב-1995. בתחילה במתכונת מצומצמת מבחינת תוכנית הלימודים ומספר תלמידים. החל משנת 1998 החלה המגמה להתפתח ולהתרחב. נוספו מורים מתחום הג'אז ומספר התלמידים החל לגדול. תוכנית הלימודים החלה לכלול את מקצועות הג'אז באופן מעשי ותיאורטי בנוסף ללימודי תורת המוסיקה ותולדות המוסיקה (קלאסי). החל משנת 2001 בה התחלתי לרכז את המגמה, המגמה התפתחה מבחינת תוכנית הלימודים, חדרי הלימוד, ציוד מוסיקלי וכמות התלמידים והמורים גדלה ללא היכר. התפתחות המגמה נעשתה בתמיכה משמעותית של מר דני בר גיורא, מנהל בית הספר שאיפשר ותמך מאוד בעשייה שלנו, מורים ותלמידים כאחד. מנהלת בית הספר הנוכחית, הגב' ענת גור, ממשיכה לאפשר למגמה להתפתח ולצמוח מכל היבט אפשרי. נכון לשנה"ל 2009, במגמה לומדים כ-90 תלמידים מז"י"ב. למעט שכבת ט' בה לומדים 10 תלמידים, בכל שכבה יש 16 תלמידים בממוצע והביקוש רק גובר. ביחס למגמות אחרות, במגמת מוסיקה יש פחות תלמידים לקויי למידה משום שהם נדרשים לקרוא את שפת התווים ושפת הקצב באופן שוטף. יש פתרונות גם למתקשים. אנו משתדלים לעזור כצוות הוראה סטנדרטי ולהיעזר בצוות מומחה להוראה מתקנת ממרכז הלמידה. מספר הבנים והבנות במגמה לרוב מאוזן לאחר שביצענו אפליה מתקנת (הוספת בנות) שהובילה לשיפור משמעותי מבחינה חברתית והתנהגותית. המגמה מכשירה את התלמידים בנגינת ג'אז ובמקצועות התיאורטיים תומכים אך ללא התנתקות מהמסורת המוסיקלית הקלאסית.

1.2 הסיבות לכתיבת תוכנית ייחודית

בשלוש השנים האחרונות, הובילה ד"ר יעל שי (מפמ"רית מוסיקה) מהלך רב משמעות של כתיבת תוכנית לימודים במוסיקה. למען כתיבת התוכנית התכנסו באופן קבוע קבוצת אנשי מקצוע רציניים ובשלב מאוחר יותר הצטרפה קבוצת רכזים וביניהם גם אני, ששמחתי להיות שותף לעשייה.

בשלב מאוחר למדי של כתיבת התוכנית בתחום המוסיקה האומנותית (קלאסית) התחלנו בפגישות של רכזי מגמות בעלות אוריינטציה ג'אזית. הסתבר שבכל מגמה יש תוכנית שונה למרות שהנושאים העיקריים זהים. בנוסף הסתבר שיש רק ארבע מגמות ג'אז שהלימודים המעשיים והעיוניים בהן הם דרך מאפייני וכללי סגנונות הג'אז, אך בזיקה כזו או אחרת למוסיקה המערבית האומנותית.

נכון לשלב זה בו אנו מעלים בכתב את פרטי תוכנית הג'אז, אין בפיקוח המוסיקלי מענה למגמות המתמחות בג'אז. התוכנית המצוינת שנכתבה ואמורה לעבור לשלב היישום אינה עונה על צרכינו כמגמת ג'אז אלא עונה על צרכי עשרות מגמות בהן לומדים התלמידים את מקצועות תורת המוסיקה ותולדות בהקשר ישיר למוסיקה האומנותית המערבית (קלאסית).

דוגמאות שמובילות לשוני בין תוכנית בית ספרנו לבין תוכניות לימודי הג'אז השונות בארץ:

- תקציב המגמה שמאפשר ללמד הרבה יותר שעות מדרישת משרד החינוך (ראו דוגמת השעות בבית סיפרנו).

- מורי המגמות השונים הוכשרו באוניברסיטאות שונות.

- התוכנית שלנו בתיכון לאומנויות כוללת שעות רבות מעבר לדרישת משרד החינוך ומאפשרת לנו להעמיק מאוד בלימודי הג'אז, מעשית ותיאורטית. אנו מציעים מסע מוסיקלי החל מכיתה ז' ועד יב'.

הבדלים אלו מובילים אותי למסקנה שכל מגמה המתמחה בג'אז צריכה לגבש לעצמה תוכנית רצינית העונה על צרכיה.

1.3 כותבי התוכנית:

רז סקלס: רכז המגמה, מלמד תולדות הג'אז לבגרות, הרכבים, אלתור, מקצבים ושעורי העשרה לכיתות ז'-ח' (תולדות הרוק, תולדות המוסיקה האומנותית, ת. הג'אז ומוסיקת עולם). בוגר האקדמיה למוסיקה ב-ם, מחלקת ביצוע ג'אז, תעודת הוראה במכללת לוינסקי. כתב וערך את ספר לימוד תולדות הג'אז של מגמת המוסיקה. גיטריסט ג'אז, בלוז רוק ועוד.

מיכאל כספי: ותיק מורי המגמה. פסנתרן, מורה לתורת המוסיקה לבגרות(תיאוריה, סולפג' והרמוניה). תואר ראשון ושני בהוראה מאוניברסיטת קייב ותואר שני במוסיקולוגיה. חיבר ספרי לימוד בתורת המוסיקה וכמו כן מרכז את התחום במגמה תוך שילוב בין הרמוניה קלאסית והרמוניה ג'אז.

1.4 התלמיד וצרכיו:

מגמת מוסיקה מיועדת לתלמידים המעוניינים להתמסר ללימודי מוסיקה ומבקשים לרכוש מיומנויות בשירה ונגינה, אלתור, תיאוריה, פיתוח שמיעה, הרמוניה, עיבודים, מקצבים ותולדות המוסיקה המערבית/הג'אז והרוק. דרישות קבלה לכל תלמיד החל מכיתה ז' ועד ט': ועדת קבלה בה ינגן שני קטעים בעלי אופי שונה כולל אלתור קצר. שיחה עם מורי המגמה ובדיקת פוטנציאל שמיעה, יכולות קצביות, פרימה ויסטה (קריאה מהדף) ותרגילי יצירתיות מגוונים.

הרקע הסוציו-אקונומי:

רוב תלמידי המגמה מגיעים ממשפחות מבוססות כלכלית, שיכולות לעמוד בשכר הלימוד ובמימון של מורה פרטי לכלי נגינה או פיתוח קול (כל התלמידים מחויבים בלימוד שעה שבועית עם מורה פרטי לאורך כל שנות הלימוד). תלמיד שמשפחתו בקשיים כלכליים מקבל עזרה מבית הספר - מורה פרטי או עזרה בתיאוריה על ידי מורה מטעם המגמה שתפקידו לתגבר את החלשים. אנו משתדלים לקבל גם תלמידים עם צרכים לימודיים ורגשיים מיוחדים במידה והכשרון המוסיקלי קיים ובמידה ואנו חושבים שיוכלו להתפתח במקצועות המוסיקה ובכך לחזק את הביטחון האישי ואת האמון ביכולות הלימוד האישי שלהם.

1.5 המורה ותפקידו:

חשוב לנו שמורי המגמה יהיו בראש ובראשונה בני אדם בעלי כבוד לזולת והערכה לתרבות והשכלה. מורה שיכול להוות דוגמה אישית כבן אדם וכמוסיקאי מקצועי, יכול לעורר מוטיבציה בקרב תלמידיו ואלו יחוו את תהליך הלימוד תוך הזדהות ואמון ב"מורה הדרך" שלהם. מורי המגמה ברובם מוסיקאים פעילים בתחום הג'אז ובסגנונות בני זמננו אחרים. הכשרה: תואר ראשון במוסיקה ותעודת הוראה במוסיקה כתנאי בסיסי להעסקה למעט מקרים יוצאי דופן כמו הדרכת הרכב על ידי מוסיקאי ג'אז בעל מיומנויות מתאימות. בנוסף למפתחי התוכנית שהוזכרו, מלמדים במגמה:

איילת חן: בוגרת שלוש שנות לימודי מוסיקה בביה"ס "רימון", תעודת הוראה ממכון כרם בירושלים ותואר ראשון בעבודה סוציאלית מהאוניברסיטה העברית. מורה לפיתוח קול, זמרת ומלחינה. מדריכת הרכבים קוליים בחטיבת בניינים וחטיבה עליונה. שעורי מקצבים בכיתה ח'.

אהרונ בן ארי: בוגר האקדמיה למוסיקה ב-ים, במחלקת ביצוע ג'אז. גיטריסט, מלחין ומעבד מוכר בסצנת המוסיקה הישראלית ובין השאר ניגן עם: יוני רכטר, יהודית רביץ, נורית גלרון, גידי גוב, עלי מוהר(ז"ל), אברהם פלדר, מיקה קרני ועוד רבים. ייסד את צליל שבן ואת להקת אטרף. מלמד במגמת המוסיקה של התיכון שליד האקדמיה(הרכב) ולימד בעבר במספר מגמות מוסיקה ברחבי הארץ. מדריך הרכבי ג'אז אצלנו.

אבירן בן נאים: פסנתרן, מלחין ונגן חצוצרה. BA ותואר אומן מהאקדמיה למוסיקה ב-ים. תעודת הוראה: אוניברסיטה עברית י-ם. מנהיג הרכבים: שביעייה חיפאית, אנסמבל 105, סטגדאם ומנגן ומלחין בהרכב מארש דונדורמה. מנגן ברביעיית אלברט בגר. הקליט 4 אלבומים והופיע בפסטיבל הג'אז באילת, פסטיבל מונטריי בשוויץ ובפסטיבל וילה צ'לימונסטנה באיטליה. מדריך הרכבי ג'אז במגמה.

ג'ון בוסטוק: פסנתרן ג'אז ומלחין. יצירותיו בוצעו בישראל ובחו"ל, על ידי גופים כגון התזמורת הפילהרמונית הישראלית, אנסמבל המאה העשרים ואחת, הרביעייה הישראלית העכשווית, אנסמבל מוסיקה נובה, והתזמורת הסמפונית של טסמניה. בעל תואר דוקטור בקומפוזיציה מאוניברסיטת סידני, אוסטרליה. בוסטוק זכה פעמיים בפרס 'נוצת הזהב' מאקו"ם: ב- 2004 על יצירתו 'עת אהובתי אשר' לטייפ ואנסמבל קטן וב- 2000 על יצירתו 'רביעיית מיתרים מס. 1'. מדריך הרכבי ג'אז במגמה.

משה ווהל: פסנתרן וקונטרבסיסט, בעל תואר בניצוח תזמורת מהאקדמיה למוסיקה, ת"א. מפיק ומעבד מוסיקלי, רכז מגמת מוסיקה בתיכון הדרים, תואר שני באוניברסיטת ת"א. מלמד תיאוריה בכיתה ח', קורס העשרה בתולדות המוסיקה בכיתה יא'.

1.6 קשרי מגמה קהילה:

תלמידי המגמה מנגנים בהתנדבות בבתי זקנים ובתי חולים כמו כן במסגרת מחויבות אישית הם משתמשים במיומנויות שרכשו ומנגנים בפני ילדים. אנו רואים בכך תרומה משמעותית של המגמה לקהילה.

1.7 התפיסה הרעיונית של התוכנית:

אנו שואפים להוביל את התלמידים להתפתחות אישית ומוסיקלית תוך כדי תהליך הלימוד ולהובילם בסופו של דבר להגשמה של כישרונם המוסיקלי ולחיי משמעות בקהילה. חלק מתלמידי המגמה מסיימים את הלימודים במגמה כנגנים וזמרים כמעט מקצועיים. עבור אחרים זו חוויה לימודית ותרבותית שיישאו עימם כל חייהם גם אם יחליטו שלא לעסוק במוסיקה כמקצוע.

אנו מקפידים על טיפוח תלמיד אחראי ומקצועי, בעל מוטיבציה אישית וקבוצתית שמגיע לחזרה מוכן ובזמן שנקבע. אין אנו מאמינים בהכשרת תלמיד למקצוענות במוסיקה ותו לא אלא בחינוך באמצעות המוסיקה שמוביל את התלמידים להיות בני אדם בעלי דרך ארץ וכבוד לזולת.

בתוכנית שאנו מציעים כ-30% מסה"כ חומר הלימוד בתורת המוסיקה הינם לימודי תיאוריה והרמוניה קלאסית. זאת מתוך כבוד והערכה למוסיקה האומנותית המערבית ומתוך ההכרה שהיא מהווה בסיס להבנת הסגנונות המודרניים של המאה העשרים והג'אז בפרט. אנו מאמינים שההבנה של הג'אז עמוקה יותר בדרך לימוד זו ושהתלמיד יהיה משכיל יותר ורחב אופקים.

היסוד המארגן של התוכנית:

בתולדות הג'אז ניתן להגדיר את הסגנונות על פי התבוננות בהרמוניה החל מהסגנונות המוקדמים בניו אורלינס ושיקגו דרך הבי בופ, הג'אז המודלי והסרת כבלי הרמוניה בג'אז החופשי.

לצד הרמוניה, אנו נשתמש גם בנושא האלתור כיסוד מארגן. כידוע, האלתור מתבצע לרוב על בסיס הרמוניה בשילוב אינטואיציה וכאן הקשר בין שני המקצועות החשובים האלה. לימודי תאוריה והרמוניה ג'אז ייושמו על ידי התלמיד בשיעורי תולדות המוסיקה וכן בנגינה בהרכבי הג'אז.

1.8 מספר יחידות הלימוד בתוכנית:

*תולדות הג'אז: 2 יח"ל

*תורת המוסיקה: 3 יח"ל (הקבצה א').

2 יח"ל + עבודה בהיקף של 1 יח"ל (הקבצה ב')

מבחני הבגרות מתקיימים בחודש מאי.

בנוסף ליחידות התיאורטיות, נבחנים תלמידי המגמה בכיתה יב' ב-5 יח"ל מבחן בגרות בנגינה (רסיטל גמר), שם עליהם להפגין מיומנויות מוסיקליות מעשיות וגם תיאורטיות

לסיכום:

תלמיד הקבצה א' : סה"כ 5 יח"ל עיוניות (3 יח"ל תורת המוסיקה, 2 יח"ל תולדות) + 5 יח"ל רסיטל.

תלמיד הקבצה ב' : סה"כ 5 יח"ל עיוניות (2 יח"ל תורת המוסיקה, עבודה בהיקף של 1 יח"ל, 2 יח"ל תולדות) + 5 יח"ל רסיטל.

1.9 תוכנית הלימודים לפי שעות שבועיות

הרכבים	אילתור	הרמוניה וסולפז'= תורת המוסיקה	מקצבים	תאוריה	תולדות הג'אז	תולדות הרוק	תולדות המוסיקה המערבית	
4 ש"ש			1 ש"ש	1 ש"ש		2 ש"ש		ז
4 ש"ש			1 ש"ש	2 ש"ש			2 ש"ש	ח
8 ש"ש	2 ש"ש	2 ש"ש						ט
8 ש"ש	2 ש"ש	3 ש"ש הקבצה א' 2 ש"ש הקבצה ב'			2 ש"ש			י
8 ש"ש	2 ש"ש	3 ש"ש הקבצה א' 2 ש"ש הקבצה ב'			2 ש"ש		2 ש"ש	יא
8 ש"ש	2 ש"ש	3 ש"ש הקבצה א' 2 ש"ש הקבצה ב'			2 ש"ש			יב

הרכבים ווקליים: חט"ב 2 ש"ש וחט"ע 2 ש"ש.
הרכב ייצוגי של המגמה 2 ש"ש.
בי"א-י"ב: סדנאות עיבודים על בסיס חודשי

* 1 יח"ל = 90 שעות על פי 35 שבועות בשנת לימודים

2. מטרות התוכנית

מטרות קוגניטיביות

- הכשרת תלמידים בעלי ידע תיאורטי והיסטורי נרחב בתחום הג'אז כהשלמת הלימוד המעשי והבנת מכלול המרכיבים של הסגנון.
- טיפוח מיומנויות האזנה וניתוח פעילים ויכולת להעריך ולהוקיר יצירות מופת תוך הבנת תהליכים היסטוריים בתולדות סגנונות המוסיקה.

מטרות ערכיות

- הכשרת תלמידים בעלי יכולת מחשבה גמישה ויצירתית כתוצאה מההתמודדות עם אומנות הג'אז בה הספונטניות ויכולת ההמצאה מהווים מרכיב חשוב ובסיסי.
- חינוך התלמידים לסובלנות ולקבלת השונה דרך המפגש עם תולדות הסגנון ויוצרי השחורים שאבותיהם היו עבדים בארצות הברית.
- חינוך התלמידים באמצעות המוזיקה לחיי משמעות, חברות וכבוד לזולת, נימוסים ומוסר גבוה, פתיחות וכבוד לתרבויות שונות, לאמנות ולהשכלה.

מטרות חברתיות-תרבותיות

- בסגנונות הג'אז נדרש מהמוסיקאים להיות קשובים ולכבד את הנגן המאלתר. לצורך כך עלינו לפתח את יכולת התלמיד למתן כבוד והערכה הדדית .
- נגינת ג'אז נעשית בקבוצה ודורשת עבודת צוות : התוכנית תטפח את יכולותיו של התלמיד לעבוד בקבוצה.

מטרות אופרטיביות

1. טיפוח מיומנויות נגינה ושירה כגון הפקת צליל מדויק, דיוק מקצבי, שליטה בכלי הנגינה באופן מעשי ותיאורטי ויכולת להשתלב בהרכבים וקונצרטי המגמה.
2. טיפוח היצירתיות ומיומנויות האלתור על ידי נגינת סגנונות בהם האלתור הספונטני מהווה מרכיב משמעותי (בלוז , ג'אז , ג'אז לטיני , ג'אז רוק ועוד).
3. טיפוח מיומנויות שמיעה פנימית: מלודית, הרמונית ומקצבית.
4. טיפוח מיומנויות תיאורטיות , הרמוניות בסגנונות המוסיקה האומנותית ובג'אז.
5. טיפוח מיומנויות האזנה וניתוח פעילים ויכולת להעריך ולהוקיר יצירות מופת תוך הבנת תהליכים היסטוריים בתולדות סגנונות המוסיקה.

3. מפרט התכנים

3.1 תולדות הג'אז

התוכנית פותחה על ידי רכז המגמה, רז סקלס וכוללת לימוד מעמיק של סגנונות הג'אז החל ממבוא במאה ה-19 ועד ימינו. את תהליך הלימוד מלווה ספר לימוד שנכתב ונערך על ידי רז ועזרים נוספים כגון סרטי וידאו, 25 אוספי ג'אז בדיסקים ועוד. הלימוד מתבצע בזיקה למתרחש בהרכבי הג'אז ובהתייחסות לנלמד בתיאוריה והרמוניה ג'אז.

כיתה י' 2 ש"ש

נושא מבוא לתולדות הג'אז	שעות	מושגים מרכזיים	דרכי למידה	דרכי הערכה ומשקלה
מושגי יסוד והגדרות	2	ג'אז, סווינג, אלתור, קריאה ותשובה, הצורה המקורית	פרונטלי האזנה וידאו	10% תלמידות
בוחן 1		מושגי יסוד		5%
רקע היסטורי	2	ניו אורלינס במאה ה-19, תיאטרון מינסטרל, שירי עבודה	פרונטלי האזנה	
בלוז ורגטיים	4	בלוז רגטיים סקוט ג'ופלין ג'לי רול מורטון	פרונטלי האזנה ניתוח בזוגות	
שעור סיכום ובוחן 2	2	שעה חזרה	פרונטלי האזנה	5%

נושא סגנון ניו אורלינס	שעות	מושגים מרכזיים	דרכי למידה	דרכי הערכה ומשקלה
מאפיינים חוץ מוסיקליים ומאפיינים מוסיקליים	4	דיקסילנד, מארש, סולו סימולטני, קונטרפונקט ODJB, קינג אוליבר.	פרונטלי האזנה	
האזנה מודרכת ניתוח אישי והגשת עבודה 3	4	סדני בשה, ג'לי רול מורטון	פרונטלי האזנה	ניתוח משמיעה עבודה בכתב 5%

נושא סגנון שיקגו	שעות	מושגים מרכזיים	דרכי למידה	דרכי הערכה ומשקלה
רקע הסטורי מאפייני מוסיקליים וחוץ מוסיקליים	3	לואי ארמסטרונג ביקס ביידרבק אלתור אישי	פרונטלי האזנה וידאו	
בחן 4		מאפיינים		5%
זמרות בלוז	1	מה רייני בסי סמית'	האזנה ניתוח קטע	
עבודת בית 5		מה רייני, בסי סמית'	האזנה	5%
נגני סטרייד	1	ג'פ.ג'ונסון פטס וולר ארל היינס	האזנה ניתוח קטע	
שעור סיכום חזרה ומבחן סוף סמסטר	4		שאלות חזרה בעל פה ומבחן	מבחן בכתב כולל האזנה 20%

דרכי הערכה ומשקלה	דרכי הוראה	מושגים מרכזיים	שעות	נושא תקופת הסוינג
	פרונטלי האזנה וידאו	תזמורת סווינג, עיבוד, תזמור, חטיבת קצב, חטיבת נשיפה, צורות	4	הרקע להתפתחות ומאפייני הסגנון
	פרונטלי האזנה וניתוח	פלטשר, דיוק, בייסי גודמן, הרמן ועוד.	7	העמקת הלימוד על תזמורות סווינג
5%		מאפייני הסגנון	1	בחן 1
	פרונטלי האזנה, וידאו	טאטום, גארנר פטרסון, יאנג, הוקינס	2	סולנים בולטים בתקופה
5%	האזנה		1	בחן 2
5%		לסטר יאנג קולמן הוקינס		שעורי בית להגשה 3

נושא ג'אז ווקלי	מושגים מרכזיים	דרכי הוראה	דרכי הערכה
מבוא בנוגע להפקת קול ואתגרי שירת ג'אז	מיתרי הקול סרעפת, אלתור קולי. מנעד קולי.	פרונטלי וידאו האזנה	
הזמרות הבולטות בג'אז	בילי הולידיי שרה ווהן אלה פיטצג'רלד ועוד...	האזנה פרונטלי	
בחן 4		האזנה	5%
מבחן	סגנונות ניו אורלינס שיקגו ותזמורות סווינג. מאפיינים מוסיקליים וחוץ מוסיקליים.	האזנה ובכתב	מבחן בכתב כולל האזנה 20%
סגנון הבי בופ מבוא, סיבות להתפתחות ומאפיינים.	בי בופ, ג'ם סשן, נגינה סולנית, צ'רלי פרקר, דיזי גילספי, פרייזינג ועוד.	פרונטלי האזנה	
בחן 5	בי בופ, פרקר, גילספי, פאוול, קלארק, מונק.		5%

כיתה יא'- 2 ש"ש

נושא	שעות	מושגים מרכזיים	דרכי הוראה	דרכי הערכה
סגנון הבי בופ				
סיבות להתפתחות הסגנון ומאפייניו	2	מלחמת העולם ה- II ג'ם סשנים	פרונטלי האזנה	10% תלמידות
בוחן 1	1	בי בופ		5%
צ'רלי פרקר ודיזי גילספי	5	פרקר, גילספי מתח ופתרון פרייזינג ניתוח יצירות	פרונטלי האזנה וידאו	
בוחן האזנה 2	1		האזנה	5%
מונק ופאוול קני ומקס	3	מאפייני נגינה והלחנה ניתוח יצירות	פרונטלי , האזנה , וידאו.	
נגני בופ מרכזיים לפי כלי נגינה	2	גורדון, סטיט, הנק, ג'ונס, בארי הריס, רולינס, מיילס	האזנה וידאו פרונטלי	
בוחן האזנה 3	2	ניו אורלינס , שיקגו, בי בופ.	האזנה	זיהוי משמיעה ובכתב 5%

דרכי הערכה	דרכי הוראה	מושגים מרכזיים	שעות	נושא קול ג'אז ואסכולת החוף המערבי
	פרונטלי האזנה	חלקים מעובדים, צליל אומנותי	4	מאפייני הסגנון והשוואה לסגנונות קודמים
5%		בי בופ קול ג'אז		שעורי בית להגשה 4
	פרונטלי האזנה	מיילס דיזיס גיל אוונס MJQ	2	מיילס דיזיס+ הולדת הקול MJQ
	פרונטלי האזנה	ברובק, מליגן, בייקר	2	דייב ברובק מליגן ובייקר
5%	האזנה	צליל אומנותי, עיבוד, ויברטו ועוד.	1	ניתוח קטעי קול ג'אז בכיתה 5
	האזנה פרונטלי	ארט פפר, הרב גלר, סטן קנטון, שורטי רוג'רס, לני טריסטנו ועוד.	3	חוף מערבי: הכרות עם עוד הרכבים
בכתב ובהאזנה 20%		בי בופ, קול ג'אז ואסכולת החוף המערבי	2	מבחן מסכם בי בופ וקול ג'אז סוף סמסטר

נושא	שעות	מושגים מרכזיים	דרכי הוראה	דרכי הערכה
הרד בופ				
מאפייני הסגנון והשוואה לבי בופ וקול ג'אז	2	חלקים מעובדים, גוספל, בלוז, פנטטוני, חזרה לשורשים	פרונטלי האזנה	
בוחרן 1	1			5%
ארט בלייקי ושליחי הג'אז	2	גרוב, טכניקה, לטין, פולי ריתמיקה ועוד. האזנה וניתוח	פרונטלי האזנה	
חמישית הורס סילבר עבודה בכיתה להגשה 2	2	הורס סילבר, רד מיטצ'ל, רוי היינס, ג'וניור קוק, דונלד בירד, רוי ברוקס ועוד.	האזנה עבודה בזוגות	5%
חמישית בראון-ראוץ	2	קליפורד בראון, מקס רואץ', ריצ'י פאוול, הרולד לנד.	האזנה עבודה אישית	
האחים אדרלי	2	נט אדרלי, קנונבול אדרלי, סם ג'ונס, יוסף לטיף ועוד.	האזנה עבודה בקבוצות	
בני גולסון	1	החמישייה של גולסון והג'זטט.	האזנה עבודה אישית	
הנק מובלי	1	הנק מובלי	האזנה עבודה בזוגות	
נושא	שעות	מושגים מרכזיים	דרכי הוראה	
הרד בופ				

				(המשך)
	מונטגומרי, בורל, טימונס, קלארק, פלנגן, ג'ימי סמית', ווינטון קלי, לי מורגן, פרדי הברד ועוד		2	הרכבים נוספים
5%			1	בוחן האזנה 3
	הסדנא, שבירת מסגרות. שורשים וקידמה. מנהיג הרכב		2	צ'רלי מינגוס
	מפלי צלילים, התפתחות אישית		2	ג'ון קולטריין
5%				הגשת שעורי 4ת4
בוחן האזנה 5%	מהלכי קולטריין,		2	ג'ון קולטריין כולל בוחן 5 האזנה
	סיכום ויזואלי של שנות ה-40 50		2	שעור צפייה בוידאו
זיהוי משמיעה ובכתב 20%			4	חזרה ומבחן מסכם

כיתה יב' - 2 ש"ש

נושא	שעות	מושגים מרכזיים	דרכי הוראה		
ג'אז מודלי פוסט בופ					
מבוא לג'אז מודלי.	1	מודוסים בג'אז פרשנות מודלית אישית	פרונטלי תרגילים אישיים		10% תלמידות
מאפייני הסגנון מודלי	1	Kind of blue הרמוניה מודלית	פרונטלי האזנה		דרכי הערכה
עבודת בית להגשה 1					5%
בחון 2	1	ג'אז מודלי, בופ, קול ג'אז			5%
העמקה בגישות מודליות של נגני הסגנון כולל בחון בהאזנה ובכתב 3	6	הנקוק, קוריהא אוונס, שורטר קולטריין, ג'ארט טיינר ועוד	פרונטלי האזנה תרגילים אישיים		5%
הגשת שעורי בית 4		ג'אז מודלי			5%
מיילס דיוויס כולל בחון האזנה 5	6	Kind of blue ועד החמישייה השניה	פרונטלי האזנה ווידאו		5%
חזרה ומבחן מסכם סוף סמסטר	4				בכתב ובהאזנה 20%

נושא	שעות	מושגים מרכזיים	דרכי הוראה
אוונטגרד וג'אז חופשי			
מאפייני הסגנון	2	מה אין כאן ! הסרת כבלי ההרמוניה	פרונטלי האזנה
בחן מאפיינים השוואה 1	1	ג'אז חופשי	5%
אורנט קולמן	1	א-טונליות חופש ושורשים שחורים	האזנה וניתוח
ססיל טיילור	1	פוטנציאל ההקשה של הפסנתר	האזנה וניתוח
אלברט איילר	1	רדיקל קיצוני שלא בגד באמונתו	האזנה וניתוח
AACM כולל ניתוח קטע בכיתה 2	1	אפריקה זה כאן , קונסוננטיות ודיסוננטיות משתלבים היטב.	האזנה וניתוח
קולטריין	1	ג'אז חופשי אובדן המלודיה	האזנה וניתוח
מוסיקאים נוספים	2	ארצ'י שפ ביל דיקסון סם ריברס אנתוני ברקסטון ג'ון זורן , סן רא	האזנה וניתוח חלקי
בחן אוונטגרד וג'אז חופשי 3	1		זיהוי משמיעה ובכתב 5%

נושא	שעות	מושגים מרכזיים	דרכי הוראה	ביבליוגרפיה לתלמיד
מבוא חברתי וטכנולוגי . דעיכת הפופולאריות של הג'אז	1	מכניקה , אפקטים , סינטי , סמפּלר , מחשב ועוד	פרונטלי האזנה	ספר תולדות עמ' 90-91 דיסק האזנה
Bitches Brew האזנה לצלילים הראשונים בסגנון	1	מיילס דיזיס אומנות ועסקים	האזנה וניתוח	דיסק האזנה
מאפייני הג'אז רוק - פיוז'ן	2	הרכבי שנות ה-70 תחזית מזג , אוויר , מהווישנו ועוד	פרונטלי האזנה וידאו	ספר תולדות עמ' 91 דיסק האזנה
עבודה בכיתה להגשה.4	1			5%
שנות השמונים והתשעים כולל בוחן האזנה 5	3	הרכבים: צ'יק קוריאה , טרייבל טק , יוזב ועוד .	ידאו האזנה	דיסקים האזנה 5%
הרצאות תלמידים כחלק מהחזרה לבגרות	6			
חזרות למתכונת ולבגרות	10	רשימת מושגים כמו בנספח	האזנה ניתוח עבודות בכיתה	דיסקים פרקי הספר
מבחן מסכם				20%

הסעיפים הבאים הינם בגדר שעורי העשרה (6 שעות בכיתה יב')

1. ג'אז לטיני לסוגיו: הרומן המתמשך של דיזי גילספי עם המקצבים האפרו-קובניים החל משנות הארבעים. הרומן בין סטן גטס ומשפחת ג'ילברטו מניב אלבום בוסה נובה פופולרי (שנות השישים). כוכבי ג'אז לטיני כובשים את הבמה : טיטו פואנטה , פאקיטו דה ריברה , טניה מריה , מישל קמילו , גונזאלו רובלקבה . סצנת הסלסה האפרו-קובנית בדרום אמריקה וארה"ב : ריי בארטו , אדי פלמיירי ועוד.

2. שנות השבעים , ג'אז ומוסיקה פופולרית: מוסיקת נשמה: ריי צ'רלס וארת'ה פרנקלין. פאנק: ג'ימס בראון ומסיאו פרקר.

3. העידן המודרני , היטשטשות הגבולות: פורצי הדרך בעידן המודרני החל משנות השמונים. ECM , קית' ג'ארט , יאן גרברק , אגברטו ג'יזמונטי , אורגון , פט מת'יני , מייקל ברקר , ג'ון סקופילד , דייב הולנד , בראד מלדאו ואחרי

***חלוצי הג'אז בישראל:**

מפגש בן 4 שעות ובו קונצרט, הרצאות, האזנה וצפייה בוידאו לתלמידי יב'. (סדנה מחוץ לשעות בלימוד).

3.2 תורת המוסיקה (תיאוריה , הרמוניה, פיתוח שמיעה)

תוכנית זו פותחה על ידי מיכאל כספי (ותיק מורי המגמה) ובה לימוד המקצועות תיאוריה, פיתוח שמיעה והרמוניה מתבצע באמצעות הסגנונות הקלאסיים והג'אז. תוכנית זו מובילה את התלמיד למיומנות גבוהה ולשליטה מצוינת בהרמוניה תוך כדי אלתור וליווי(למשל: הובלת קולות או שימוש בתחליפים הרמוניים).

3.2. א הקבצה א'

כיתה י' : 3 ש"ש

<u>נושא: מודוסים</u>	שעו ת	מושגים מרכזיים	דרכי הוראה	דרכי הערכה ומשקלה
מודוסים בעלי מנעד מוגבל.פנטטוני קה.	2	מודוס, טריכורד, טטראכורד, פנטטוניקה	פרונטאלי , הדרכה אישית	
בחון 1	1			5%
מודוסים בעלי שבע דרגות	6	מודוסים: לידי, יוני, מיקסולידי, דורי,אאולי, פריגי,לוקרי.	"	
בחון 2	1			5%
מודוסים מורכבים, מלאכותיים ונון- פונקציונלים דודקאפוניה.	4	שילוב מודוסים: לידי- מיקסולידי, דורי-פריגי. מלאכותיים: טונים שלמים, טון- חצי טון, מודוסים של סטרווינסקי, מאסיאן וכו. שאנבארג ודודקאפוניה		

דרכי הערכה ומשקלה	דרכי הוראה	מושגים מרכזיים	שעות	נושא: <u>מאפייני צליל מוסיקלי</u>
	פרונטאלי הדרכה אישית	ארבע התכונות של צליל מוסיקלי: גובה ו"הרץ", משך, עוצמה, "דציבל", גוון (טימבר) וסולם טונים עיליים – overtones.	3	ארבעת התכונות היוצרות את האופי של צליל מוסיקלי
5%			1	בוחן 3

דרכי הערכה ומשקלה	דרכי הוראה	מושגים מרכזיים	שעות	נושא: <u>אנהרמוניה</u>
	פרונטאלי הדרכה אישית	אנהרמוניה	1	אנהרמוניה צלילים וסולמות
	פרונטאלי הדרכה אישית	מרווחים אנהרמוניים	3	מרווחים מוקטנים ומוגדלים. מרווחים אנהרמוניים.
5%			1	בוחן 4

דרכי הערכה ומשקלה	דרכי הוראה	מושגים מרכזיים	שעות	נושא: <u>כרומטיזם</u>	
	פרונטאלי הדרכה אישית	כרומטיקה אלטרציה-מתחים.	2	כרומטיזם ואלטרציה. אלטרציה תוך סולמית.	
	פרונטאלי הדרכה אישית	הבנת תהליך הכרומטיזציה	4	כרומטיזם: סטייה ומודולציה.	
			1	בוחן 5	
דרכי הערכה ומשקלה	דרכי הוראה	מושגים מרכזיים	מטרות פרטניות לביצוע	שעות	נושא: <u>אקורדים</u>

דרכי הערכה ומשקלה		פרונטאלי הדרכה אישית	משולש מז'ור, מינור, מוקטן ומוגדל. מצב יסוד למשולש והיפוכים: סקסטאקורד, קוורטסקסטאקורד.		4	אקורדים משולשים והיפוכיהם
		פרונטאלי הדרכה אישית	דרגה הרמונית פונקציות הרמוניות – ראשיות ומישניות טוניקה דומיננטה סובדומיננטה		4	אקורדים משולשים על דרגות מז'ור ומינור טבעי והרמוני.
20%					2	מבחן
		פרונטאלי הדרכה אישית	סוגי ספטאקורדים		4 =====	ספטאקורדים: סוגים ומיבנה סוף סמסטר
		פרונטאלי הדרכה אישית	סוגי ספטאקורדים על דרגות הסולם		4	ספטאקורדים על דרגות הסולם.
5%					1	בוחן 1
		פרונטאלי הדרכה אישית	דומיננטספטאקורד – שלושה היפוכים של דומיננטספטאקורד: 2 4 6 ; 3 ; 5 -פתרום של V7 והיפוכיו.		4	אקורד V7 והיפוכיו
5%					1	בוחן 2
		פרונטאלי הדרכה אישית			4	אקורד lll ותפקידו הנפוץ במהלכים הרמוניים.
20%					4	חזרה ומבחן מסכם של הקורס בתיאוריה

הרמוניה קלסית

נושא: <u>הרמוניה קלאסית</u> <u>עקרונות השפה הטונלית.</u>	שעות	מושגים מרכזיים	דרכי הוראה	דרכי הערכה ומשקלה
פונקציות הרמוניות ראשיות.	2	T(טוניקה) S(סובדומיננטה) D(דומיננטה).	פרונטאלי הדרכה אישית	
הרמוניה בתור כלי הבעה עצמאי וכלווי לקול מוביל – למלודיה.	2	1. כורל הרמוני. 2. הומופניה – מלודיה עם לווי הרמוני – צורות שונים.	פרונטאלי הדרכה אישית	
משולשים – מצב פתוח וסגור.	3	מצב פתוח וסגור	פרונטאלי הדרכה אישית	
בוחן 3	1			5%
עקרונות של הובלת קולות. פונקציות ראשיות ומשניות.	4	חיבור הרמוני ומלודי בין משולשים שונים. קווינטות ואוקטבות מקבילות.	פרונטאלי הדרכה אישית	1
בוחן 4	1			5%
טכניקת הרמון בס וסופן בעזרת משולשים.	4	קולות: סופן, אלט, טנור ובס.	פרונטאלי הדרכה אישית	
סקסטאקורדים – 10 מצבים. הרמון בס וסופן בעזרת הסקסטאקורדים.	4	סקסטאקורד	פרונטאלי הדרכה אישית	
קוורטסקסטאקורדים עוברים ושכנים.	3		פרונטאלי הדרכה אישית	
קדנצות.	2	קדנציה סופית, אמצעית, מדומה ונוספת.	פרונטאלי הדרכה אישית	
בוחן 5 (סוף שנה)	2			5%

כיתה י"א- 3 ש"ש

נושא: הרמוניה	שעות	מושגים מרכזיים	דרכי הוראה	דרכי הערכה
דומיננט ספטאקורד והיפוכיו בוחן 1	5			
הספטאקורד של דרגה שנייה והיפוכיו. בוחן 2	5		פרונטאלי הדרכה אישית	5%
הספטאקורד של דרגה שביעית . בוחן 3	4		פרונטאלי הדרכה אישית	5%
קירבת סולמות. מודולציה וסטייה.	4	מודולציה וסטייה	פרונטאלי הדרכה אישית	
כרומטיקה . סטייה דרך דומיננטה שניונית. בוחן 4	6		פרונטאלי הדרכה אישית	5%
אלטרציה.	4	אקורדים אלטרציוניים: גרמני, צרפתי, איטלקי.	פרונטאלי הדרכה אישית	
חזרה ומבחן מסכם בהרמוניה קלסית	4			20%

דרכי הערכה ומשקלה		דרכי הוראה	מושגים מרכזיים		שע ות	נושא: <u>הרמוניה ג'אז</u>
		פרונטאלי הדרכה אישית			4	סוגי האקורדים המרובעים בהרמוניה ג'אז
		פרונטאלי הדרכה אישית	הובלת קולות		4	כללי הובלת קולות בהרמוניה ג'אז
5%					1	בוחן 5 סוף סמסטר
		פרונטאלי הדרכה אישית			5	תפקידים הרמוניים בסולם מז'ור
		פרונטאלי הדרכה אישית			5	תפקידים הרמוניים בסולם מינור (הרמוני, טבעי ומלודי).
5%					1	בוחן 1
		פרונטאלי הדרכה אישית	דומיננטה שניונית		5	דומיננטות ראשוניות ושניוניות
5%					1	בוחן 2
		פרונטאלי הדרכה אישית	דומיננטות שניונית, דומיננטות מורחבות מודולציות "עוברות", אליפסיס.		5	מהלכים II-V. "שרשרות" דומיננטיות (דומיננטות מורחבות).
5%					1	בוחן 3
		פרונטאלי הדרכה אישית			6	השלמות אקורדים "חסרים" בהרמון מנגינות בסולמות מז'ור ומינור.
5%					1	בוחן 4
		פרונטאלי הדרכה אישית			5	הסטנדרטים הנפוצים בהובלת קולות.
5%					1	בוחן 5
		פרונטאלי הדרכה			5	השלמה מלודית לאקורד ממושך.

		אישית				
20%	20%				2	חזרה ומבחן סוף שנה

כיתה י"ב- 3 ש"ש

נושא	שע	מושגים מרכזיים	דרכי הוראה	דרכי הערכה		
תפקידים מיוחדים של ספטאקורד מוקטן	5	אקורד מעבר, אקורד שוהה, אקורד שכן, אקורד ציר.	פרונטאלי הדרכה אישית	10% תלמידות		
בחון 1	1			5%		
תיפקוד "לא דומיננטי" של אקורד "7".	6		פרונטאלי הדרכה אישית			
בחון 2	1			5%		
בלוז. סולמות בלוז. מהלכים הרמוניים בבלוז "קלאסי".	6	צורת בלוז	פרונטאלי הדרכה אישית			
בחון 3	1			5%		
אלטרציה בדומיננט- ספטאקורד.	4	אלטרציה	פרונטאלי הדרכה אישית			
"תחליף טריטון". אפשרויות שונות לשימוש " בתחליף טריטון".	5	"תחליף טריטון".	פרונטאלי הדרכה אישית			
בחון 4	1			5%		
ר-הרמוניזציה – אפשרויות שונות להירמון מגניבה.	2	ר- הרמוניזציה	פרונטאלי הדרכה אישית			
אפשרויות טונליות (דיאטוניות) לר-הרמוניזציה.	5		פרונטאלי הדרכה אישית			
בחון 5	1			5%		
אפשרויות כרומטיות לר-הרמוניזציה.	5	תרגול מעשי	פרונטאלי הדרכה אישית			

	20%				2	מבחן סוף סמסטר
		פרונטאלי הדרכה אישית	בלוז מודרני		6	מהלכים הרמוניים בבלוז מודרני.
	5%				1	בוחן 1
		פרונטאלי הדרכה אישית	חיקוי: מדויק (אבסולוטי) ודיאטוני.		6	דרכים לעיבוד ליווי למנגינה - 1. חיקוי.
	5%				1	בוחן 2
		פרונטאלי הדרכה אישית	היפוך ראי, היפוך סרטן.		6	דרכים לעיבוד ליווי למנגינה - 2.
	5%				1	בוחן 3
		פרונטאלי הדרכה אישית	ואריאציות ריתמיות, ואריאציות בשינוי מרווח, הרכבה או צימצום.		6	דרכים לעיבוד ליווי למנגינה - 3
	5%				1	בוחן 4
		פרונטאלי הדרכה אישית	נקודת עוגב		5	דרכים לעיבודי ליווי: צלילים נוספים לאקורד, נקודת עוגב.
	5%				1	בוחן 5
		פרונטאלי הדרכה אישית	"בלוק- אקורדים",		5	"בלוק-אקורדים", הירמון באמצעות היפוכים
	20%				6	חזרה ומבחן

3.2. ב הקבצה ב'**כיתה י': 3 ש"ש**

דרכי הערכה ומשקלה	דרכי הוראה	מושגים מרכזיים	שעות	נושא <u>סולמות</u>
10% תלמידות	פרונטאלי הדרכה אישית	סולם, מודוס, צליל יציב, צליל לא יציב.	1	סולם, מודוס. צלילים יציבים ובלתי יציבים. "פתרון" במוסיקה.
	"	סולם מוסיקלי, דרגה, דרגה יציבה ובלתי יציבה, פיתרון מוסיקלי. סולם מז'ור, סולם מינור מקביל. מינור טבעי, הרמוני ומלודי. טטראכורדים.	4	מז'ור ומינור, סולמות מקבילים
5%			1	בחן 1
		סדר סימני התק, סדר סולמות במעגל קווינטות סולמות אנהרמוניות.	3	מעגל הקווינטות.
5%			1	בחן 2

נושא: מודוסים	שעו ת	מושגים מרכזיים	דרכי הוראה	דרכי הערכה ומשקלה
מודוסים בעלי מנעד מוגבל. פנטטוני קה.	1	מודוס, טריכורד, טטראכורד, פנטטוניקה	פרונטאלי, הדרכה אישית	
מודוסים בעלי שבע דרגות	4	מודוסים: לידי, יוני, מיקסולידי, דורי, אאולי, פריגי, לוקרי.	"	
בחון 3	1			5%
מודוסים מורכבים, מלאכותיים ונון- פונקציונלים דודאקאפוניה.	4	שילוב מודוסים: לידי- מיקסולידי, דורי-פריגי. מלאכותיים: טונים שלמים, טון- חצי טון, מודוסים של סטרווינסקי, מאסיאן וכו. שאנבארג ודודאקאפוניה		
בחון 4	1			5%

נושא: מאפיינים של צליל מוסיקלי	שעות	מושגים מרכזיים	דרכי הוראה	דרכי הערכה ומשקלה
ארבעת התכונות היוצרות את האופי של צליל מוסיקלי	3	ארבע התכונות של צליל מוסיקלי: גובה ו"הרץ", משך, עוצמה, "דציבל", גוון (טימבר) וסולם טונים עיליים – overtones.	פרונטאלי הדרכה אישית	
בחון 5	1			5%

נושא: <u>אנהרמוניה</u>	שעות	מושגים מרכזיים	דרכי הוראה	דרכי הערכה ומשקלה
אנהרמוניה צלילים וסולמות	1	אנהרמוניה	פרונטאלי הדרכה אישית	
מרווחים מוקטנים ומוגדלים. מרווחים אנהרמוניים.	2	מרווחים אנהרמוניים מרווחים מוגדלים ומוקטנים	פרונטאלי הדרכה אישית	
מבחן(סוף סמסטר)	2			20%

=====

==

נושא: <u>כרומטיזם.</u>	שעות	מושגים מרכזיים	דרכי הוראה	דרכי הערכה ומשקלה
כרומטיזם ואלטרציה. אלטרציה תוך סולמית.	2	כרומטיקה אלטרציה-מתחים.	פרונטאלי הדרכה אישית	
כרומטיזם: סטייה ומודולציה.	2	הבנת תהליך הכרומטיזציה	פרונטאלי הדרכה אישית	
בחן 1	1			5%
נושא: <u>אקורדים</u>	שעות	מושגים מרכזיים	דרכי הוראה	דרכי הערכה ומשקלה
אקורדים משולשים והיפוכיהם	3	משולש מז'ור, מינור, מוקטן ומוגדל. מצב יסוד למשולש והיפוכים: סקסטאקורד, קוורטסקסטאקורד.	פרונטאלי הדרכה אישית	
אקורדים משולשים על דרגות מז'ור ומינור טבעי והרמוני.	2	דרגה הרמונית פונקציות הרמוניות – ראשיות ומישניות טוניקה	פרונטאלי הדרכה אישית	

			דומיננטה סובדומיננטה			
5%					1	בוחן 2
		פרונטאלי הדרכה אישית	סוגי ספטאקורדים		2	ספטאקורדים: סוגים ומיבנה
		פרונטאלי הדרכה אישית	סוגי ספטאקורדים על דרגות הסולם		4	ספטאקורדים על דרגות הסולם.
5%					1	בוחן 3
		פרונטאלי הדרכה אישית	דומיננטספטאקורד – שלושה היפוכים של דומיננטספטאקורד: 2 4 6 ;3 ; 5 -פתרונם של V7 והיפוכיו.		4	אקורד V7 והיפוכיו
10%					1	בוחן 4(היקף כפול מהרגיל)
		פרונטאלי הדרכה אישית			4	אקורד lll ותפקידו הנפוץ במהלכים הרמוניים.
20%					2	חזרה ומבחן מסכם

כיתה יא: 2 ש"ש

דרכי הערכה ומשקלה	דרכי הוראה	מושגים מרכזיים	שעות	נושא: <u>הרמוניה קלאסית. עקרונות השפה הטונלית.</u>
10% תלמידות	פרונטאלי הדרכה אישית	T(טוניקה) S(סובדומיננטה) D(דומיננטה).	1	פונקציות הרמוניות ראשיות.
	פרונטאלי הדרכה אישית	1. כורל הרמוני. 2. הומופוניה – מלודיה עם לווי הרמוני – צורות שונים.	1	הרמוניה בתור כלי הבעה עצמאי וכלווי לקול מוביל – למלודיה.
	פרונטאלי הדרכה אישית	מצב פתוח וסגור	1	משולשים – מצב פתוח וסגור.
5%			1	בוחן 1
	פרונטאלי הדרכה אישית	חיבור הרמוני ומלודי בין משולשים שונים. קווינטות ואוקטבות מקבילות.	3	עקרונות של הובלת קולות. פונקציות ראשיות ומשניות.
	פרונטאלי הדרכה אישית	קולות: סופרן , אלט , טנור ובס.	2	טכניקת הרמון בס וסופרן בעזרת משולשים.
5%			1	בוחן 2
	פרונטאלי הדרכה אישית	סקסטאקורדים	3	סקסטאקורדים – 10 מצבים. הרמון בס וסופרן בעזרת הסקסטאקורדים.
5%			1	בוחן 3
	פרונטאלי הדרכה אישית	קוורטסקסטאקורדים	2	קוורטסקסטאקורדים עוברים ושכנים.
	פרונטאלי הדרכה אישית	קדנציה סופית, אמצעית, מדומה ונוספת.	1	קדנצות.
5%			1	בוחן 4
		V7	3	דומיננט ספטאקורד והיפוכיו

		פרונטאלי הדרכה אישית	II7		2	הספטאקורד של דרגה שנייה והיפוכיו.
5%					1	בוחן 5
		פרונטאלי הדרכה אישית	VII7		2	הספטאקורד של דרגה שביעית .
		פרונטאלי הדרכה אישית	מודולציה וסטייה		2	קירבת סולמות. מודולציה וסטייה.
20%			=====		2	מבחן מסכם סוף סמסטר
		פרונטאלי הדרכה אישית			5	כרומטיקה . סטייה דרך דומיננטה שניונית.
		פרונטאלי הדרכה אישית	אקורדים אלטרציוניים: גרמני, צרפתי, איטלקי.		1	אלטרציה.
15%					4	חזרה +בוחן מסכם קורס הרמוניה קלסית (1)

הרמוניה ג'אז.

נושא: <u>הרמוניה ג'אז</u>	שע ות	מטרות פרטניות לביצוע	מושגים מרכזיים	דרכי הוראה	ביבליוגר פיה לתלמיד	דרכי הערכה ומשקלה
סוגי האקורדים המרובעים בהרמוניה ג'אז	2		ג'אז, הרמוניה ג'אז	פרונטאלי הדרכה אישית		
כללי הובלת קולות בהרמוניה ג'אז	4		הובלת קולות	פרונטאלי הדרכה אישית		
בוחן 2	1					5%
תפקידים הרמוניים בסולם מז'ור	2		פונקציות הרמוניות מז'ור	פרונטאלי הדרכה אישית		
תפקידים הרמוניים בסולם מינור (הרמוני, טבעי ומלודי).	2		פונקציות הרמוניות מינור טבעי, הרמוני ומלודי	פרונטאלי הדרכה אישית		
בוחן 3	1					5%
דומיננטות ראשוניות ושניוניות	3		דומיננטה שניונית, מודולציה, סטיה.	פרונטאלי הדרכה אישית		
מהלכים II-V. "שרשרות" דומיננטיות (דומיננטות מורחבות)	3		דומיננטות שניונית, דומיננטות מורחבות מודולציות "עוברות", אליפסיס.	פרונטאלי הדרכה אישית		
מבחן סוף סמסטר	2					20%

כיתה י"ב- 2 ש"ש

נושא	שע	מושגים מרכזיים	הוראה דרכי	דרכי הערכה
השלמות אקורדים "חסרים" בהרמון מנגינות בסולמות מז'ור ומינור.	4	קצב הרמוני. אקורדים ביחס סקונדה, טרצה וקוורטה-קווינטה.	פרונטאלי הדרכה אישית	10% תלמידות
בחן 1	1			5%
הסטנדרטים הנפוצים בהובלת קולות.	2		פרונטאלי הדרכה אישית	
השלמה מלודית לאקורד ממושך.	2		פרונטאלי הדרכה אישית	
בחן 2	1			5%
תפקידים מיוחדים של ספטאקורד מוקטן	4	אקורד מעבר, אקורד שוהה, אקורד שכן, אקורד ציר.	פרונטאלי הדרכה אישית	
בחן 3	1			5%
תיפקוד "לא דומיננטי" של אקורד "7".	3		פרונטאלי הדרכה אישית	
בחן 4	1			5%
בלוז. סולמות בלוז. מהלכים הרמוניים בבלוז "קלאסי".	4	צורת בלוז	פרונטאלי הדרכה אישית	
בחן 5	1			5%
אלטרציה בדומיננט-ספטאקורד.	4	אלטרציה	פרונטאלי הדרכה אישית	
מבחן סוף סמסטר	2			20%
"תחליף טריטון". אפשרויות שונות לשימוש "	6	הכרות תרגול מעשי	פרונטאלי הדרכה אישית	

						בתחליף טריטון".
5%					1	בוחן 1
		פרונטאלי הדרכה אישית	ר- הרמוניזציה		2	ר-הרמוניזציה – אפשרויות שונות להירמון מנגינה.
		פרונטאלי הדרכה אישית			4	אפשרויות טונליות (דיאטוניות) לר-הרמוניזציה.
10%					1	בוחן 2
		פרונטאלי הדרכה אישית			5	אפשרויות כרומטיות לר-הרמוניזציה.
10%					1	בוחן 3
		פרונטאלי הדרכה אישית	בלוז מודרני		6	מהלכים הרמוניים בבלוז מודרני.
20%					4	חזרה ומבחן

4. דרכי הערכה מסכמות

4.1 דרכי הערכה מסכמות בתולדות הג'אז

בכל שנה יתקיימו 10 בחנים או עבודות להגשה ובסה"כ 50% מהציון השנתי.
שני מבחנים רחבי היקף יתקיימו לקראת תום כל סמסטר ובסה"כ 40% מהציון השנתי.
*הציון על תלמידות: 10% מכלל הציון השנתי (נוכחות, הגעה בזמן, ציוד).
סה"כ: 100%

*בכיתה יב' מתקיימת בחינת המתכונת

*במידה ותלמיד מחסיר 3 פעמים ללא הצדקה ירדו 10 נ' מהציון של הסמסטר.
*תלמיד שהיה חולה והפסיד בוחן או מבחן יקבל מועד ב' לקיומו.

חישוב ציון הגשה (מגן) לבגרות

א. ציון שנתי של כיתה י' 10%

ב. ציון שנתי של כיתה יא' 20%

ג. ציון שנתי יב' 50%

ד. ציון מתכונת (יב') 20%

*אנו מודעים למורכבות של הכללת ציונים שנתיים מכיתות י' ו-יא' אך מבקשים לנסות את הגישה הרצינית הזו כדי לבדוק האם זה מוביל את התלמידים לקיים תהליך לימוד משמעותי יותר מאשר בשנים עברו בהן הציון הסופי הורכב רק מהישגי התלמיד בכיתה יב'.

4.2 דרכי הערכה מסכמות בתורת המוסיקה

הקבצה א':

י-יא'-יב' יתקיימו 10 בחנים/עבודות ובסה"כ 50% מהציון השנתי.
שני מבחנים רחבי היקף יתקיימו לקראת תום הסמסטר ובסה"כ 40% מהציון השנתי.
*הציון על תלמידות: 10% מכלל הציון השנתי (נוכחות, הגעה בזמן, ציוד).

הקבצה ב':

כיתה י': 9 בחנים ועבודות ובסה"כ 50%, 2 מבחנים 40%.
כיתה יא': 8 בחנים ועבודות 50%, 2 מבחנים 40%.
כיתה יב': 8 בחנים ועבודות 50%, שני מבחני סוף סמסטר (40%)
*הציון על תלמידות: 10% מכלל הציון השנתי (נוכחות, הגעה בזמן, ציוד).

*במידה ותלמיד מחסיר 3 פעמים ללא הצדקה ירדו 10 נ' מהציון של הסמסטר.
*תלמיד שהיה חולה והפסיד בוחן או מבחן יקבל מועד ב' לקיומו.

חישוב ציון הגשה (מגן) לבגרות

- א. ציון שנתי של כיתה י' 10%
- ב. ציון שנתי של כיתה יא' 20%
- ג. ציון שנתי יב' 50%.
- ד. ציון מתכונת (יב') 20%

*אנו מודעים למורכבות של הכללת ציונים שנתיים מכיתות י' ו-יא' אך מבקשים לנסות את הגישה הרצינית הזו כדי לבדוק האם זה מוביל את התלמידים לקיים תהליך לימוד משמעותי יותר מאשר בשנים עברו בהן הציון הסופי הורכב רק מהישגי התלמיד בכיתה יב'.

5. נספחים

נספח 1 - עבודה בהיקף יחידת לימוד (השוואת יצירות)

*עבודת שיכתבו תלמידי כיתה יב' שלומדים תורת המוסיקה בהקבצה ב' כדי להשלים את סה"כ הנקודות לחמש יח"ל (כמפורט בעמוד 9)

א. דרכי הערכה

תהליך הכנת העבודה:

עמידה בזמנים שנקבעו מראש החל מבחירת היצירות, בחירת ביבליוגרפיה, כתיבת ראשי פרקים והגשת טיוטה.
20 נקודות.

צורת העבודה:

צורת עריכה המאפשרת התמצאות נוחה, עימוד, פרקים מובחנים וכותרות בהירות ומובנות.
10 נקודות.

סגנון:

סגנון כתיבה בהיר וענייני, עברית תקינה: הגהה, תחביר ופיסוק. שימוש בשפה מוסיקלית ומושגים מוסיקליים מקצועיים.
10 נקודות.

תוכן העבודה:

ניכר ידע והבנה של היצירות שהושו, ההשוואות מראות העמקה ומחשבה מקורית התואמת את גיל התלמיד. עיבוד הנושא מראה הבנת תהליכים מוסיקליים היסטוריים.
התלמיד התייחס לכל המרכיבים שהתבקש להשוות והציג מסקנות משמעותיות.
60 נקודות.

ב. עבודה בהיקף של יחידת לימוד : דף הנחיות לתלמיד

הקדמה:

במסגרת המטלות הנדרשות בתוכנית הייחודית במוסיקה הנכם נדרשים לכתוב עבודה בנושא השוואת ביצועים של יצירות ג'אז. מטרת העבודה היא לבצע השוואה בין ארבעה ביצועים של אותה יצירת ג'אז. יהיה עליכם להתייחס לנקודות הבאות:
 כלי נגינה ותפקידיהם, צורה, מבנה, מלודיה, הרמוניה, אלתור, עיבוד, סאונד, הבעה, טכניקה ומרכיבים ביוגרפים שיתכן והשפיעו על המבצעים.
 *מצורף נספח ובו פירוט נוסף לגבי נקודות הניתוח וההשוואה.

תהליך העבודה: מתקיים בכיתה יב' בחודשים ספטמבר עד ינואר.

1. בחירת נושא במהלך חודש ספטמבר.
2. בחירת ביבליוגרפיה (הקלטות וספרים) עד סוף ספטמבר.
3. כתיבת ביוגרפיה של המלחין/ההרכב עד סוף ספטמבר.
4. הגשת ראשי פרקים של העבודה עד אמצע אוקטובר.
5. הגשת טיוטה לבדיקה והערות בונות עד סוף נובמבר.
6. הגשת העבודה עד תחילת ינואר.

*אתם מוזמנים לשאול ולהתייעץ בכל שלב החל מבחירת הנושא ובכל סוגיה של כתיבת העבודה.

היקף העבודה: כ-20 עמודים והיא תוגש מודפסת.

מבנה העבודה:

1. מבוא: הצגת היצירות והסיבות לבחירתן.
2. רקע היסטורי: ביוגרפיות תמציתיות של מנהיגי ההרכבים.
3. פרקי העבודה: סדר הפרקים צריך להיות הגיוני ומותאם לעבודת השוואה.
4. סיכום ומסקנות: הצגת המסקנות המשמעותיות של השוואת הביצועים.
5. ביבליוגרפיה: רשימה מסודרת וכתובה נכון של ספרים ודיסקים בהם נעזרתם.

הוראות כלליות:

עליכם להקפיד על הגהה, כתיבה בהירה, עברית תקנית, שפה מוסיקלית מקצועית, כותרות ברורות ועימוד.
 יש להקפיד על שימוש בהפניות לזמן בהקלטה, על הפנייה לנספח תווים או להערות שוליים.
 על העבודה להראות ידע בתחום שבחרתם לחקור (היצירות) לצד הבנה ואף סינתזה בין נושאי לימוד שונים במגמה אותם למדתם במהלך שנות הלימוד.

ג.נספח לתלמיד: פירוט נקודות לניתוח

1. **כלי נגינה ותפקידיהם:** כדאי מראש לבחור ביצועים בהם כלי הנגינה שונים ובכך ליצור נקודה מעניינת להשוואה. דוגמא: כלי סולו, הרכב קומבו, הרכב קומבו עם זמרת וביג בנד. פרטו מה תפקידי כלי הנגינה: מלודיה, ליווי, אלתור וגם תפקידים קטנים. האם לדעתכם יש משמעות לשוני בכלי הנגינה בהרכבים השונים? מחשבה מקורית תתאים כאן.

2. **צורה:** יש לציין בפשטות מהי צורת היצירה על הצ'ארט. AABA, צורת בלוז וכו'. אם יש הרכב ששינה את הצורה הבסיסית של הקטע, יש לציין זאת בסעיף זה.

3. **מבנה:** סדר כרונולוגי של חלקי היצירה ללא ניתוח. האם לדעתכם יש משמעות לשוני במבנה בהרכבים השונים?

4. **מלודיה:** תחילה, נתחו את המלודיה המקורית. ניתן לקבל מספריית המגמה העתק. כתבו את מנעד המלודיה בתווים. כולל משמעות המנעד (לאלו כלים מתאימה המלודיה?) חלקו את המלודיה למשפטים ראשיים ומשניים (פיסוק-פרייזינג). התייחסו ל דחיסות/מינימליזם של הצלילים ולהבדל בין חלקי המנגינה אם זה AABA או כל מבנה אחר.

התייחסו לנקודות הבאות:

1. דחיסות/מינימליזם של הצלילים וההבדל בין חלקי המנגינה אם זה AABA או כל מבנה אחר.

2. צעדים וקפיצות: מה מאפיין כל ביצוע ומהי המשמעות של זה?

3. שימוש בצלילים מובילים ומשמעותם.

4. שימוש בסקוונצות לפיתוח המלודיה.

5. דינמיקה בביצוע המלודיה (משמיעה או מדף התווים)

לאחר מכן:

נתחו את ארבעת ביצועי המלודיה משמיעה כפי יכולתכם והסיקו מסקנות מההשוואה ביניהם. במידה ויש לכם תווים בצעו זאת בדיוק כמו הניתוח של המלודיה המקורית.

5. **הרמוניה:** נתחו על הצ'ארט את הדרגות ההרמוניות של הקטע המקורי. במידה ויש לכם תווים של הביצועים חפשו שינויים הרמוניים והסיקו מסקנות מההשוואה ביניהם.

6. **אלתור:** אם יש לכם צ'ארט נתחו כמו שניתחתם את המלודיה. אם אין צ'ארט אז נתחו משמיעה. תארו את איכות הצליל, פיתוח מוטיבים, הבעה, טכניקה, משכי זמן אופייניים, שפת האלתור, פרזות מיוחדות או מקוריות, שימוש בסקוונצות, תרגילים, פרזות ידועות, הומור צעדים וקפיצות, שיא או שיאים וגם פרייזינג (האם המשפטים ברורים? בהשראת מי האלתור?)

כדאי מאוד לציין נקודות מקוריות שאתם שומעים ומפרשים בדרככם המקורית.

היחס בין המאלתר לרית'ם סקשן. יש 4-4? יש call and response?

7. **ניתוח מרכיבי העיבוד:** חלקים מקוריים ומה מאפיין אותם(פתיחה, מעברים, סיום), קולות, תיאום קצבי וכל מה שמרכיב את העיבוד כולל קונטרפונקט , מתח והרפיה ועוד. (תעזרו בספר תולדות בדף על מרכיבי עיבוד).

8. **איכות צליל/הפקת צליל/סאונד:** התייחסו לסאונד של כלי הנגינה, איכות הצליל ונסו להסיק מסקנות לגבי הסיבות לשוני באיכויות הצליל.

נספח 2- מקצועות הלימוד שאינם נכללים בבגרות

2.1 שעורי אלתור בכיתות ט' עד יב'

תכנים ודוגמאות ספציפיות למערכי שעורים

כיתה ט'

*מבוא הכולל שיחה על אלתור, תפקידו במוסיקה ובג'אז בפרט וגם הקבלה לחיים(לדוגמא , כיצד שרדו העבדים השחורים את חיי היומיום או בישול מעניין וטעים עם מרכיבים בודדים).
 *בדיקה של הרמה התיאורטית והמעשית של התלמידים כדי לאבחן את הרמה הממוצעת.
 *דרכי הבעה לפי כלי נגינה.
 בניית אלתור- גישות שונות ודרכים ליצירת שיא (נושא שלומדים כל שנה).
 *פירוקי אקורדים: משולשים, מרובעים, מז'ור, מינור, מוקטן, מוגדל, מז'ור7, מייג'ור7, מינור7 מוקטן7, מוגדל7. תיאורטית, מעשית, תרגילים, פרזות, קטעי סולו כתוב. תרגילי אלתור.
 *דרגות הרמוניות: מז'ור. דגש על II-7 V7 . פרזות על המהלך עם פתרון לטוניקה.
 *תרגילי ניתוח הרמוני ואלתור. מהלכים נוספים: I VI II V וגם II V III VI .
 *סולמות: ביסוס ההכרות עם סולמות- פנטטוני מינורי ומז'ורי. תרגול על צורת בלוז.
 *תרגול סולמות מז'ור במעגל הקוורטות ושימוש באלתור על II-7 V7 .
 (כל הנושאים התיאורטיים מבוצעים בשירה ונגינה).

כיתה י'

*חזרה על החומר של שנה קודמת לרענון.
 *העמקה באלתור על II-7 V7 IMAJ7 , לימוד פרזות וקטעי סולו כולל אנליזת מרכיבים כגון: הבעה, טכניקה, צלילים מובילים, כיווניות אופיינית, משכי זמן אופייניים ועוד.
 *לימוד בלוז צ'רלי פרקר כולל ניתוח הרמוני מתקדם, האזנה וניתוח משמיעה ומהתווים.
 *לימוד פרזות בי בופ טיפוסיות, פרזות עם משכי זמן שיוצרים עניין.
 *לימוד סולו כתוב של צ'רלי פרקר ואחרים תוך ניתוח מרכיבי האלתור.
 *עבודה על הבעה מתקדמת לפי כלי נגינה, אימונים קבוצתיים על טכניקה.

כיתה יא'

* חזרה על החומר של שנה קודמת לרענון.
 *מודוסים והעמקה בסולמות דיאטונים: מינור הרמוני ומלודי.
 *מהלכים הרמוניים מורכבים, סקוונצות והדרך ליצור מודולציה באופן מלודי ורציף.
 *לימוד צורות נפוצות נוספות כגון: BLUES FOR ALICE, בלוז מינורי, רית'ם צ'יינג'ס.
 האזנה לדוגמאות באופן קבוע, ניתוח הרמוני, מלודי, מקצבי, השוואת ביצועים ועוד.
 תרגילי אלתור חופשי וגם סולואים כתובים.
 *אלתור מודלי בג'אז ובסגנונות אחרים.

כיתה יב'

הלימוד נמשך בדרך כלל עד רסיטלי הגמר וממוקד בחזרות והעמקה לקראת הבגרות בנגינה.

* חזרה על החומר של שנה קודמת לרענון.

* חזרה על כל הצורות הנפוצות שלמדנו ועבודה על קטעי ג'אז מורכבים מבחינה הרמונית וטכנית לצד עבודה על דרכי הבעה בבלדה ג'אז.

* סולמות: מוגדל, מוקטנים.

* חזרה על חלקים נרחבים מחומר הלימוד בצורה של הרצאות תלמידים ושאלות שדורשות הבנה תיאורטית ויכולת נגינה כאחד.

בהדרכת רז סקלס

2.2 סדנאות עיבוד לכיתות י', יא', יב'

בכיתות י', יא', יב' - בהעדר תקציב, המגמה מתקצבת סדנאות בנושא תזמור ועיבוד 2 שע' בחודש לכל שכבה.

נושאי הלימוד:

- תפקיד המעבד בעבר ובהווה כמבוא+דוגמאות האזנה.

- מנעדי כלי הנגינה ותכונותיהם. דגש על כלים מודרניים השימושיים בג'אז ופופ-רוק.

- תיווי לכלי נגינה. ניתוח מבנים. קריאת וכתובת פרטיטורה.

- סגנון והגשה, טיפול במוטיב, חלקים (פתיחה, אינטרלוד, סיום).

- עיבוד ל:

חטיבת קצב: פסנתר(גיטרה), באס, תופים.

הרכב מצומצם: דואו, טריו, קוורטט והלאה לפי הזמן.

מורה: אהרוני בנארי.

2.3 הרכבי נגינה

בכיתות ז' ו-ח' ההרכבים מתמקדים בלימוד העבודה בהרכב : מחויבות להרכב(נוכחות עקבית ואימון בבית), ליווי מדויק ורגיש בהתאם לסגנון, דינמיקה אישית וקבוצתית, הבעה מדויקת(בשירה ונגינה), נגינת סולואים כתובים ולפי היכולת האישית ביצוע אלתור.

החל מכיתה ט' ועד יב' מנגנים ושרים בהרכבי ג'אז ולומדים שעורי אלתור ועיבוד ג'אז.

2.4 תולדות המוסיקה המערבית

תלמידי המגמה נחשפים לתולדות המוסיקה המערבית בפעם הראשונה באופן מסודר בכיתה ח' במהלך שיעור העשרה לתלמידי **כל המגמות**, 2 ש"ש שבועיות.

הקורס בכיתה יא' מיועד לתלמידי המגמה בלבד, כולם נגנים קוראי תווים ולכן מתאפשר להעמיק יותר מאשר בשיעור שלמדו בכיתה ח'.

נושאי הלימוד:

תקופות: ימי הביניים, רנסאנס, בארוק, קלאסיקה, רומנטיקה ומאה 20.
מלחינים מרכזיים בכל תקופה, מאפיינים קומפוזיטורים, צורות נפוצות, כלים סולניים, וירטואוזיות וכתיבה לוירטואוזים.

מעמד המוסיקאי, תפקיד המוסיקה והקשרים חוץ מוסיקליים.
הקשרים בין המוסיקה האומנותית וסגנונות הג'אז.

*בתום כל סמסטר מתקיים מבחן מסכם.

מורה: משה ווהל

נספח 3- מבנה בחנים ומבחנים בתולדות הג'אז

א. מבנה בוחן: שאלה בהרחבה 40% (עמוד) , 2 שאלות בינוניות בהיקפן (חצי עמוד לתשובה) (40%) זיהוי או ניתוח קטעים, בדרך כלל כחמישה קטעים (20%). משך הבוחן כשעה ועשרים ד'. שינויים ייתכנו לפי חומר הלימוד הספציפי, למשל במידה והיצירות מורכבות מאוד אז יהיו פחות קטעי האזנה. *כבר בכיתה י' אני מלמד את התלמידים כיצד לענות על שאלה בהרחבה או בתמצות וזה חלק מהתרגול.

ב. מבנה מבחן סימטריאלי: שאלה בהרחבה, עמוד וחצי (50%), הגדרת מושגים בכ-5 שורות לכל מושג, 5 מושגים (30%) זיהוי קטעים (20%). משך המבחן כשעתיים.

ג. מבנה מתכונת/בגרות: חלק א': 10 קטעים לזיהוי סגנון/הרכב/מלחין + שאלת תוכן קטנה. (סה"כ 30%). אין בחירה כי אלו קטעי חובה ללימוד על ידי נגני ג'אז. חלק ב': בחירת 2 שאלות בהרחבה מתוך 4 שאלות. (50%) תשובה בין עמוד וחצי לשניים בדרך כלל. חלק ג': הגדרת 10 מושגים (20%), בחירה מתוך 15 מושגים. 3-5 שורות לכל מושג בתמצות רב.

תכני השאלות:

תכני שאלה בהרחבה: מאפייני סגנון (מוסיקלית וחופי מוסיקלית), דמויות מרכזיות בסגנון, מאפיינים קומפוזיטורים וטכניקות שונות. התלמיד יערוך השוואות סגנוניות ויסיק מסקנות על השוני בין סגנונות הג'אז ותהליכים שהתרחשו בתולדות הסגנון. כעמוד וחצי עד מקסימום שני עמודים. **תכני שאלה בינונית:** ביוגרפיה של דמות משמעותית כולל מאפייני נגינה והלחנה אך בתמצות רב. מאפייני סגנון ג'אזי אך בתמצות בהתאם לדרישה. (חצי עמוד עד מקסימום עמוד).

מה כולל מלוי הדרישות מהתלמיד:

*התנהגות נאותה בשעור: להגיע בזמן, עם הציוד הנדרש (מחברת, ספר, כלי כתיבה וכו'), לא לפטפט, לא לפגוע בתלמידים מילולית או פיזית, להיות שותף פעיל ככל האפשר בדיונים ולבצע שעורי בית.

*ביצוע בחנים ומבחנים ובמידה והתלמיד חולה, יתקיים מועד נוסף להשלמת המבחן.

להלן דוגמאות לתשובות שאני מצפה מהתלמידים לכתוב (הם מקבלים הדרכה)

שאלה: מהו סגנון אישי בג'אז? (שאלה בהיקף מצומצם, הגדרה)
תשובה: בג'אז יש ציפיות למקוריות והבעה אישית במהלך הנגינה (מלודיה, ליווי או אלתור). ההבעה האישית ניתנת לביטוי ע"י צליל אישי, פרייזינג אישי, הבעה אישית מקורית, פרשנות הרמונית שונה, מקצבים ייחודיים או שימוש במרכיבים מוסיקליים שלא בהקשר הסטנדרטי שלהם. דוגמאות: הפרייזינג המסוגנן של צ'רלי פרקר, מפלי הצלילים של קולטריין או המינימליזם של בייסי.

*לדעתי זה חלק מהאחריות של מורה, ללמד את התלמיד איך עונים תשובה מתומצתת אך בעלת תוכן רב. התשובה צריכה להדגים את ההבנה של התלמיד ולא רק את הידע שצבר.

שאלה: הגדירו: מיילס דייויס. (שאלה בהיקף מצומצם, הגדרה)
תשובה: חצוצרן, מלחין ומנהיג הרכבי ג'אז. נולד ב-1926 בדלטון, אילינוי. גדל במשפחה שחורה מהמעמד הבינוני. מאמצע שנות ה-40 ניגן עם צ'רלי פרקר וב-1949 הוביל את ההופעות וההקלטה של "הולדת הקול".
 מ-1951 היה למנהיג הרכבים עצמאי והתפרסם בכל העולם. בקריירה שלו יזם חידושים בולטים ומשמעותיים כגון: הקלטת אלבום ג'אז מודלי ראשון ב-1958 (SO WHAT) ובשנים 68-9 ביצע ניסויים שהובילו להתפתחות סגנון הג'אז רוק. סגנון נגינתו היה מלודי, לירי ולעיתים מינימליסטי. השפיע על דור של מוסיקאי ג'אז.

*תשובה כזו מהווה דוגמא לתלמיד שמבין את החומר היטב ויודע לציין את הפרטים החשובים ביותר ולהתעלם מפרטים שלא צריך לציין במסגרת הגדרת פועלו של מיילס דייויס בכ-5 שורות.

שאלה בהרחבה: סגנון הבי בופ.
 א.תארו את המאפיינים המוסיקליים והחוץ מוסיקליים של סגנון הבי בופ. (סה"כ כ-עמוד וחצי)
 ב.מה היתה תרומתו של צ'רלי פרקר להתפתחות הבי בופ והג'אז בכללו? (סה"כ כ-עמוד)
להלן פרטים מתומצתים שהתלמיד חייב לציין כדי שהתשובה תהיה מלאה:

תשובה לסעיף א':
 *פיסקה קצרה מקדימה בנוגע לתקופה כמבוא לתשובה הכוללת.
 *מאפיינים: זמן, מקום, שמות משמעותיים שפיתחו את הסגנון, מטרות הסגנון, כלי נגינה ותפקידיהם, מלודיה, הרמוניה, אלתור, חלקים מעובדים, צורות אופייניות, רמת ההשכלה של המוסיקאים ומיומנויות כלי, מאפיינים קומפוזיטורים ואיכות צליל.
 חוץ מוסיקלי: מעמד המוסיקאי/מלחין, קהל ופופולאריות, תופעות חברתיות למיניהן כגון אופנה והתמכרויות.
 תשובה לסעיף ב':

חייבת לכלול: פרייזינג מסוגנן, אלתור על ההרמוניה, שימוש במתחים (להלן "התגלית") ופרזות ששינו את פני הג'אז לדורותיו. זו תשובה מורכבת הדורשת מהתלמיד הבנה עמוקה ולא ציטוט מהספר או מדברי וזאת בליווי דוגמאות תווים שמתאפשרת מפני שהקורס מיועד לנגנים וזמרים קוראי תווים.

לסיכום:

חלק מהלימוד של תולדות הג'אז כולל חיבור לשעורי לשון והבעה/חיבור. התלמיד לומד איך לכתוב תשובה, כיצד להימנע מהכללות (לכתוב "חלק מהקטעים מהירים" מאוד ולא להכליל מתוך עצלנות ולכתוב "קטעים מהירים"), איך לתמצת או להרחיב וכל זה מוביל להבנה עמוקה יותר של חומר הלימוד. העקשנות כלפי התלמידים הובילה בסופו של דבר לשיפור משמעותי בדרכי ההבעה בכתב ובעל פה.

דוגמאות לבחנים ומבחנים

*הכיתוב באדום הוא עבור הקורא מטעם האגף לתוכניות ייחודיות.

מבחן בתולדות הג'אז : סמסטר ב' כיתה י' (השמטתי בכוונה כל מיני הוראות ביצוע).

1. בחלק זה עליכם לזהות את הקטעים בשמם (נקודה), שם ההרכב (נקודה) והמלחין (נקודה).

5 קטעי האזנה קצרים : סה"כ 15 נק' לתשובה מלאה. **קטעים לדוגמא: confirmation, celia וכו'.**

2. סגנון הבי בופ.

א. מהן הסיבות להתפתחות סגנון הבופ? כיתבו בקצרה (חצי עמוד) 15 נק' (5 נק' לכל סיבה)

ב. תארו בהרחבה והעמקה את המאפיינים המוסיקליים והחוץ מוסיקליים של סגנון הבופ.

יש לכתוב כותרת ואז לפרט. (כעמוד שלם) 30 נק'. (יש כ-10 מאפיינים, 3 נק' לכל מאפיין)

ג. מהי תרומתו המשמעותית ביותר של צ'רלי פרקר לג'אז? עד 3 שורות. 15 נק'. (התלמיד אמור להראות הבנה די עמוקה בתשובה זו ולתאר את מיומנותו של פרקר בתחום הפרייזינג)

*סה"כ 60 נק' לתשובה מלאה.

3. מהי תרומתם של מוסיקאי הג'אז הבאים לסגנון הבי בופ ולג'אז בכלל?

באד פאוול , קני קלארק , ת'לוניוס מונק ודיזי גילספי . (3 שורות מקסימום על כל מוסיקאי) 25 נק' לתשובה מלאה. (6 נק' לכל תשובה מלאה , דיזי 7 נק')

*מבחן כזה דורש מהתלמיד להפגין ידע אך לצד זה עליו גם להראות הבנה ולהשתמש במושגים מוסיקליים מקצועיים.

למשל בשאלה 3, התלמיד חייב להבין את המצאותיהם המקוריות של כל אחד מהמוסיקאים ולהסביר באופן שיהיה ברור שהפנים את הידע במלואו.

התלמידים יכולים להראות את ההבנה בחומר על ידי שרטוט מהלכי אקורדים ותווים.

בוחן מאפייני תקופת הבי בופ – כיתה יא : תולדות הג'אז

בוחן זה מתקיים כדי לרענן את ידיעותיהם של התלמידים שהרגע חזרו מחופשת הקיץ.

תארו את מאפייני תקופת הבי בופ באופן המשקף הבנה עמוקה ובשפה מוסיקלית / מקצועית ככל האפשר.

10 נק' לתשובה מלאה (כל סעיף)

1. הרכב אופייני :

2. תפקידי כלי הנגינה:

3. צורות אופייניות:

4. מלודיות אופייניות :

5. מאפייני ההרמוניה :

6. מאפייני האלתור:

7. מיומנויות המוסיקאים:

8. מטרות הסגנון והפופולריות שלו :

9. צבע / גוון צליל:

10. תופעות חברתיות:

בוחן בצורה כזו עוזר מאוד לתלמיד לארגן את התשובות במבחינים בעלי היקף רחב בהם איני מפרט את המאפיינים. אחת המטרות האישיות שלי זה ללמד את התלמידים איך להתמודד עם שאלות, הווה אומר, איך לארגן תשובה מדויקת תוך כתיבה לפי סדר חשיבות ושימוש בטרמינולוגיה מקצועית ללא הכללות ומחמאות אישיות למלחין או למבצעים.

מבחן חזרה בתולדות הג'אז : כיתה יב'

הנחיות כלליות:

1. נא לקרוא כל שאלה פעמיים כדי להבינה בוודאות וזאת מניסיון העבר.
2. נא לנסח תשובות תוך שימוש במושגים מוסיקליים מקצועיים שלמדתם במגמה (טמפו ולא מהירות וכו')
3. נא להקפיד על אורך התשובות בהתאם להנחיות הכתובות ליד כל שאלה. (כך יהיה גם בבגרות).

*שאלה בהרחבה, בין עמוד לעמוד וחצי מקסימום. (40 נ' לתשובה מלאה)

1. סגנון הבי בופ.

- א. תארו בסעיפים מתומצתים מהם מאפייני הסגנון (ללא הרחבות מיותרות!) (10 נ' (1 נק' לכל מאפיין))
- ב. הסבירו והדגימו מהי תרומתם של צ'ארלי פרקר, דיזי גילספי ובאד פאוול להתהוות ושכלול הבופ? (30 נ')
10 נקודות לכל תשובה מלאה.

*שאלה בהיקף בינוני, כעמוד שלם. (30 נ' לתשובה מלאה)

2. סגנון ההרד בופ.

- א. תארו בסעיפים את המאפיינים המוסיקליים של הסגנון (לא החוץ מוסיקליים). (20 נ') (4 נק' לכל מאפיין))
- ב. תארו את תרומתו ופועלו של המתופף ארט בלייקי בתמציתיות. (10 נ') (10 נק' לתיאור שכולל פירוט מוסיקלי מספק ולא רק ביוגרפיה)

*מושגים: מקסימום 3 שורות לכל מושג. (5 נ' לכל מושג, סה"כ 30 נ') (ניקוד מלא כאשר יש תיאור ביוגרפי לצד מוסיקלי או תיאור מדויק של מושג תוך הדגמה מדויקת).

א.ת'לוניוס מונק

ב. four to the bar.

ג. מינטונס פלייהאוס

ד. חמישיית הורס סילבר.

ה. אינטרלוד בהרד בופ.

ו. call and response.

*משך הבחינה : 2 ש"ש והיא כוללת במקרה זה רק נושאים שלמדנו היטב.

דוגמא למבחן בגרות בתולדות הג'אז

ביה"ס התיכון לאומנויות י-ם , בחינת הבגרות בתולדות הג'אז , יוני 2007

תאריך הבחינה : 21.6.2007

משך הבחינה : שלוש שעות.

מגיש : רז סקלס

חלק א' : זיהוי עשרה קטעי האזנה.

3 נק' לתשובה מלאה , 30 נקודות סה"כ.

חלק ב' : שאלות מקיפות. יש לענות על שתי שאלות מתוך ארבע השאלות.

25 נקודות לתשובה מלאה , סה"כ 50 נקודות.

חלק ג' : פירוש או תיאור מושגים.

יש לפרש או לתאר עשרה מתוך חמישה עשר מושגים.

2 נקודות לתשובה מלאה וסה"כ 20 נקודות.

הערות :

יש לנסח תשובות תוך שימוש בשפה מוסיקלית מקצועית וברורה.

נא להימנע מהכללות !!!

בהצלחה

חלק א': עשרה קטעי האזנה קצרים. 3 נק' לתשובה מלאה , סה"כ 30 נק'.

1. שם הקטע ושם המבצע :

שם התקופה בג'אז :

מאפיין עיקרי של המלודיה

2. שם הקטע ושם המבצע :

שם התקופה בג'אז :

מהי צורת הקטע ?

3. שם הקטע ושם המבצע :

שם התקופה בג'אז :

מה מאפיין את הצליל של כלי הנשיפה?

4. שם הקטע ושם המבצע :

שם התקופה בג'אז :

האם יש אלתור ספונטני בקטע ?

5. שם הקטע ושם המבצע :

שם התקופה בג'אז :

מהו המרכיב העיקרי בעיבוד של המלודיה?

6. שם הקטע ושם המבצע :

שם התקופה בג'אז :

תארו את הרית'ם סקשן בשני משפטים תמציתיים.

7. שם הקטע ושם המבצע :

שם התקופה בג'אז :

מהו המאפיין העיקרי של אלתור הסקסופון?

8. שם הקטע ושם המבצע :

שם התקופה בג'אז :

מהי ההשראה לנגינתו של הפסנתרן?

9. שם הקטע ושם המבצע :

שם התקופה בג'אז :

כיצד נוצרת ההרמוניה בקטע ?

10. שם הקטע ושם המבצע :

שם התקופה בג'אז:

תארו במשפט אחד את הסגנון בו מנגן המתופף.

חלק ב': ענו בהרחבה על שתיים מתוך ארבע השאלות הבאות (סה"כ 50 נק')

1. סגנון הבי בופ.

א. תארו את מאפייני הסגנון המוסיקליים והחוץ מוסיקליים/חברתיים .

(חובה לכתוב בסעיפים מאורגנים עם כותרת)

ב. מהי תרומתם העיקרית של מוסיקאי הבי בופ : צ'רלי פרקר , באד פאוול.

נא לפרט ולציין שמות של יצירות בהן ניתן לשמוע דוגמאות לתרומתם ובמידת הצורך להדגים בתווים.

ג. האם לדעתכם יתכן שמוסיקאי כלשהו יגיע לשפת האלתור של צ'רלי פרקר ללא הכרות עם המוסיקה של?

(התשובה מאוד מורכבת ודורשת מחשבה וחיבור בין חומרי לימוד שלמדו בקורס)

2. סגנון ניו אורלינס ושיקגו.

א. תארו את מאפייני סגנון ניו אורלינס ומאפייני סגנון שיקגו על ידי סעיפים ברורים.

עליכם להתייחס למאפיינים מוסיקליים וחוץ מוסיקליים.

ב. ציינו במפורט מהם ההבדלים בין מאפייני שני הסגנונות ולאחר מכן ציינו מדוע לדעתכם השוני בין הסגנונות משמעותי והאם יש לשוני חלק בהתפתחות הסגנונות הבאים בג'אז. (דעה אישית אך מבוססת מציאות)

ג. כתבו פסיקה מתומצתת על ההשפעה שיכולה להיות לעיר או מקום כלשהו על

התפתחות סגנון או ז'אנר מוסיקלי. (נושא שלא למדו איתי)

3. מיילס דיוויס , האיש שידע להשתנות .

א. תארו בחצי עמוד מה השפיע על מיילס דיוויס בילדותו וצעירותו לנגן ולהפוך מוסיקאי

בסופו של דבר.

ב. תארו את שלושת השינויים העיקריים שחלו בנגינתו ובלחניו של מיילס דיוויס בין

השנים 1951 ל 1969 . יש לציין שמות יצירות ולהתייחס למרכיבים מוסיקליים :

מלודיה , הרמוניה ואלתור כולל דוגמאות תווים.

4. הארד בופ.

א. תארו בהרחבה את מאפייני הסגנון (מוסיקלי וחוץ מוסיקלי). חובה לכתוב בסעיפים. (2 עמודים)

ב. בחרו שני הרכבי הרד בופ ותארו כל אחד מהם בכעמוד. ציינו מהם ההבדלים העיקריים בין ההרכבים. יש לציין שמות נגנים וחשיבותם להתפתחות הסגנון לצד שמות קטעים ידועים.

חלק ג':

לפניכם 15 מושגים. הגדירו או תארו בקצרה עשרה מושגים מתוך חמישה עשר.

2 נק' לתשובה מלאה , סה"כ 20 נק'.

נא לכתוב עד 4 שורות לכל הגדרה ולהתייחס לעיקר ללא הרחבה.

1. Call And Response

2. רגטיים

3. הרכב קומבו

4. חטיבת קצב

5. קורוס אפריקני

6. ג'אז רוק

7. בלוז

8.ג'ים ששן

9.סגנון אלתור אישי

10.תחושת סווינג

11.צורת AABA

12.לואי ארמסטרונג.

13.ג'אז מודלי

14.Walking Bass

15.ג'אז

